

Jan Rymarczyk

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

WYKORZYSTANIE FUNDUSZY POLITYKI STRUKTURALNEJ UNII EUROPEJSKIEJ NA DOLNYM ŚLĄSKU W PIERWSZYM OKRESIE PROGRAMOWANIA

1. Wstęp

Pomimo że Dolny Śląsk należy do najbardziej rozwiniętych regionów Polski, to produkt krajowy brutto (PKB) przypadający na jednego mieszkańca wynosi tu tylko 47% przeciętnego w Unii Europejskiej. Przeprowadzony przez Centrum Badań Ekonomicznych i Biznesowych w Londynie (Center of Economic and Business Research) ranking 211 regionów europejskich sytuuje go na 33 miejscu po Mazowszu – 18 pozycja i Wielkopolsce – 21 pozycja, a przed Małopolską – 27 pozycja¹. W rankingu tym brano pod uwagę m.in. perspektywy wzrostu gospodarczego, poziom edukacji, wielkość rynku, liczbę mieszkańców oraz zdolność do absorpcji funduszy unijnych.

Ten ostatni z wymienionych czynników wydaje się mieć szczególne znaczenie dla rozwoju regionu pod warunkiem, że środki unijne będą wykorzystane zgodnie z celami UE i Polski oraz w sposób efektywny i kompleksowy. Te cele to zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionów UE, czyli zapewnienie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej.

Środki na ich realizację pochodzą przede wszystkim z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.

Do pierwszych należy **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)**, którego środki przeznaczone są głównie na rozwój przedsiębiorczości i inwestycje tworzące nowe miejsca pracy, unowocześnienie infrastruktury transportowej i ekologicznej oraz gospodarkę opartą na wiedzy (GOW).

¹ „Gazeta Wyborcza” z 25 stycznia 2005.

Następny pod względem znaczenia to **Europejski Fundusz Społeczny (EFS)**, wspierający aktywną politykę przeciwdziałania i zapobiegania bezrobociu, przede wszystkim poprzez podwyższanie kwalifikacji zawodowych, ich zmianę i zwiększanie mobilności pracowników.

Z kolei **Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR)** ukierunkowany jest na rozwój i zmiany strukturalne obszarów wiejskich.

Ostatni, czwarty fundusz strukturalny, czyli **Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa (FIOR)**, ma na celu rozwój hodowli ryb i restrukturyzację rybołówstwa w celu podniesienia jego konkurencyjności.

Natomiast Fundusz Spójności (FS) przeznaczony jest na dofinansowanie dużych projektów krajowych (powyżej 10 mln euro) w sferze infrastruktury transportowej i ochrony środowiska.

Rodzaj funduszu, z którego pochodzą środki pomocowe, ich rozmiary i sposób wykorzystania określone są w dokumencie „Podstawy wsparcia wspólnoty” (PWW), który został opracowany na podstawie „Narodowego planu rozwoju na lata 2004-2006” (NPR). PWW przede wszystkim wyszczególnia programy operacyjne, a w ich ramach priorytety i działania, które mają zapewnić osiągnięcie celów strategicznych zawartych w NPR.

2. Pomoc przedakcesyjna w okresie 2004-2006

Ponieważ Polska przystąpiła do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r., więc w badanym okresie Dolny Śląsk korzystał zarówno ze środków unijnych przyznanych wcześniej w ramach pomocy przedakcesyjnej i kontynuował finansowane z nich inwestycje, jak i związanych z polityką strukturalną, które są przewidziane dla krajów członkowskich. Środki przedakcesyjne wydatkowane były w ramach programów ISPA, Phare i SAPARD.

Największe znaczenie spośród nich miał fundusz ISPA, a Dolny Śląsk należał do największych beneficjentów tego programu w Polsce. W sumie na projekty infrastrukturalne w tym regionie przeznaczono 662,2 mln euro, w tym dotacja unijna wyniosła 472,7 mln euro, czyli ponad 70% [*Wstępny projekt...* 2006, s. 73-76]. Kwota ta została podzielona na projekty kolejowe, związane z ochroną środowiska i drogowe. Te ostatnie otrzymały najwięcej środków i dotyczą modernizacji autostrady A-4 o transeuropejskim znaczeniu.

Program Phare obejmuje Phare Spójność Społeczna i Gospodarcza (Phare SSG) oraz Phare Współpraca Przygraniczna (Phare CBC). Pierwszy z nich wspierał rozwój zasobów ludzkich, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz lokalne projekty infrastrukturalne. Pochodzące z UE środki nie przekraczały w sumie 20 mln euro i nie mogły mieć istotnego znaczenia dla rozwoju regionu. Z kolei na program PHARE CBC składał się: Program Współpracy Przygranicznej Phare CBC Polska-Niemcy 2000-2003 i Program Współpracy Przygranicznej Phare Polska-Czechy

Tabela 1. Stan wykorzystania funduszy unijnych na Dolnym Śląsku w ramach zintegrowanego programu operacyjnego rozwoju regionalnego (ZPORA) 2004-2006 (dane na koniec grudnia 2005)

Nazwa priorytetu/działania ZPORA	Alokacja z funduszy UE w latach 2004-2006 [zł]	Liczba wniosków złożonych	Wartość dofinansowania z EFRR/FEFES [zł]	Liczba wniosków przyjętych do realizacji	Wartość dofinansowania z EFRR/FEFES wniosków przyjętych do realizacji [zł]	Liczba podpisanych umów o dofinansowanie
Priorytet I						
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów	498 614 376,01	270	1 307 047 694,96	90	469 294 340,37	66
1.1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego	257 939 764,63	74	555 002 203,65	36	241 583 949,19	15
1.2. Infrastruktura ochrony środowiska	128 957 157,58	33	280 210 755,97	15	126 480 634,21	14
1.3. Regionalna infrastruktura społeczna	54 132 231,47	76	215 207 954,28	27	57 058 844,83	27
1.4. Rozwój turystyki i kultury	39 009 000,00	37	192 403 621,76	5	24 874 674,17	5
1.5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	18 576 218,43	50	64 223 159,30	7	19 296 237,97	5
Priorytet II						
Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach	158 136 220,32	422	276 385 485,57	148	78 368 646,00	138
2.1. Rozwój umiejętności powiązanych z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie	37 999 478,00	158	93 502 077,24	40	20 981 914,83	40

2.2. Wyównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne	38 457 564,87	70	27 043 103,54	68	26 577 700,79	68
2.3. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa	21 112 389,00	44	40 397 949,50	7	5 173 580,95	3
2.4. Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami re-strukturyzacyjnymi	28 789 749,00	48	49 590 117,78	8	7 581 853,11	8
2.5. Promocja przedsiębiorczości	17 706 263,00	73	43 581 855,66	14	9 839 934,90	8
2.6. Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy	14 070 776,45	29	22 270 381,85	11	8 213 661,42	11
Priorytet III						
Rozwój lokalny	235 228 756,04	828	731 196 258,82	259	202 100 641,19	208
3.1. Obszary wiejskie	102 482 903,94	220	292 804 884,42	75	101 078 887,52	53
3.2. Obszary podlegające restrukturyzacji	42 634 445,75	39	59 779 966,92	16	33 978 505,05	16
3.3. Zdegradowane obszary miejskie przemysłowe i powojkowe	37 045 201,12	58	138 540 767,58	9	21 811 612,07	9
3.4. Mikroprzedsiębiorstwa	20 122 468,88	365	27 979 573,94	127	16 849 482,95	115
3.5. Lokalna infrastruktura społeczna	32 943 736,35	146	212 091 065,96	32	33 375 186,45	15
SUMA	891 979 352,37	1520	2 314 629 439,35	497	749 763 627,56	412

Źródło: [Przygotowanie Dolnego Śląska... 2006].

2000-2003. Tylko pierwszy z nich można ocenić jako znaczący dla rozwoju infrastruktury ochrony środowiska i drogowej w powiatach przygranicznych. W latach 2000-2003 województwo dolnośląskie otrzymało 42,2 mln euro, czyli 24% środków przeznaczonych dla trzech polskich województw. W ramach drugiego projektu trzy województwa, tj. dolnośląskie, opolskie i śląskie, otrzymały 20 mln euro, z czego najwięcej pierwsze z nich.

Środki programu SAPARD miały na celu poprawę sytuacji gospodarstw rolnych i rozwój infrastruktury i działalności gospodarczej na obszarach wiejskich. W okresie funkcjonowania programu Regionalny Oddział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na Dolnym Śląsku podpisał umowy na blisko 162 mln złotych. Liczba ich była znaczna – ponad 700, ale przyznane środki były niewspółmiernie małe w stosunku do potrzeb i nie wpłynęły dostrzegalnie na poprawę sytuacji w rolnictwie regionu.

3. Środki polityki strukturalnej w pierwszym okresie programowania

Podstawy wsparcia Wspólnoty, o których była już wcześniej mowa, zawierają siedem programów operacyjnych, z których pięć wspieranych jest z EFRR. Należą do nich sektorowe programy operacyjne (SPO): „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” (SPO WKP), SPO „Transport”, SPO „Rozwój zasobów ludzkich”, SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich” oraz SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb”.

Najważniejszy dla rozwoju regionu zintegrowany program operacyjny rozwoju regionalnego (ZPORR) współfinansowany jest zarówno z EFRR, jak i EFS. Ostatni program operacyjny („Pomoc techniczna”) ma na celu wspieranie procesów wdrażania wcześniej wymienionych funduszy.

Szczegółne znaczenie zintegrowanego programu operacyjnego rozwoju regionalnego dla Dolnego Śląska wynika nie tylko z rozmiarów przyznanych środków, ale także ze względu na uprawnienia do dysponowania nimi, które (z wyjątkiem działania 1.6. Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach) są w gestii władz samorządowych. Oprócz Urzędu Marszałkowskiego za realizację ZPORR odpowiedzialny jest także Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy i wrocławska Agencja Rozwoju Regionalnego. Dla wszystkich województw z EFRR i EFS na ZPRR przeznaczono blisko 2,761 mld euro, z tego dla Dolnego Śląska prawie 223,638 mln euro, co po Mazowszu i Śląsku sytuuje go na trzecim miejscu w kraju. Beneficjentami tego programu mogą być samorządy, szkoły wyższe, szpitale, mikroprzedsiębiorstwa, osoby rozpoczynające działalność gospodarczą, absolwenci i osoby podnoszące kwalifikacje zawodowe oraz zagrożone bezrobociem. Najwięcej środków, bo prawie 56%, przeznaczono na realizację priorytetu I, czyli rozbudowę i modernizację infrastrukturę regionu (patrz tab. 1). Przyjęto do realiza-

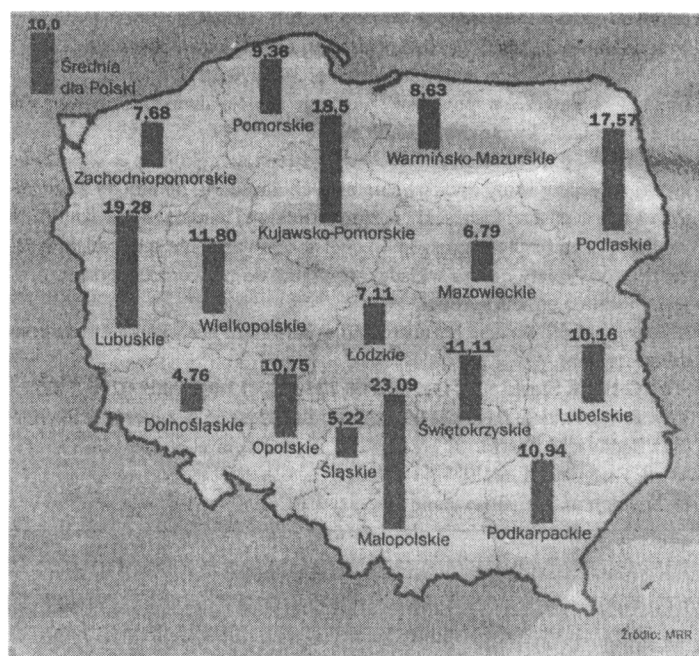
cji 90 wniosków o wartości ponad 94% dostępnych środków. Do końca 2005 r. podpisano 66 umów, których wysokość wynosi ponad 63% dostępnych środków. Większość przeznaczono na przebudowę dróg, ulic, budowę kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków. Najwyższą dotację – 58 mln zł otrzymała gmina Wrocław na przebudowę mostów, a następnie Politechnika Wrocławska – prawie 26 mln zł na budowę zintegrowanego centrum dydaktyczno-naukowego oraz Samorząd Województwa Dolnośląskiego – ponad 15 mln zł na budowę zintegrowanego systemu informatycznego dla zrównoważonego rozwoju regionu.

Na realizację priorytetu II – wzmocnienie zasobów ludzkich w regionie zarezerwowano prawie 18% środków. Zaakceptowano 148 wniosków na kwotę stanowiącą prawie 50% alokowanych środków, natomiast podpisano 138 umów. Prawie trzy czwarte uznanych wniosków dotyczyło rozwoju kwalifikacji i kształcenia ustawicznego oraz stypendiów dla młodzieży z obszarów wiejskich. Marginesowo potraktowano niezwykle ważne dla rozwoju konkurencyjności regionu działania związane ze strategiami innowacji i transferu wiedzy. Dla wybranych 11 projektów przyznano ponad 8 mln zł, w tym najwięcej (ok. 2 mln zł) uzyskała Politechnika Wrocławska na program stypendialny dla doktorantów.

Priorytet III, czyli rozwój lokalny, partycypuje w środkach ZPORR w ponad 26%. Liczba przyjętych tutaj do realizacji wniosków jest największa – 259 o wartości prawie 86% środków przeznaczonych na ten priorytet. Także liczba podpisanych umów – 208 jest imponująca. Większość z nich, tj. 115 o stosunkowo niewielkiej wartości jednostkowej, podpisano w ramach działania 3.4 na dofinansowanie mikroprzedsiębiorstw. Najwięcej środków przyznano natomiast na projekty dotyczące gospodarki ściekami, odpadami oraz budowę dróg na obszarach wiejskich.

Aktywność przedsiębiorstw, samorządów i instytucji na Dolnym Śląsku, jeśli chodzi o składanie wniosków, należy do największych, ponieważ zajmuje on pod tym względem piąte miejsce w kraju. Wartość ich ponad 2,5 razy przekroczyła rozmiary dostępnych środków (zob. tab. 1). Natomiast wartość 497 przyjętych do realizacji wniosków stanowiła 84% tych środków. Do końca 2005 r. podpisano 412 umów na kwotę 509,5 mln zł, co stanowi 57% alokacji. Pod tym względem sytuacja na Dolnym Śląsku jest wyraźnie gorsza niż przeciętna w Polsce. W całym kraju podpisano bowiem 5,5 tys. umów na kwotę 7,8 mld zł, co stanowi prawie 70% potencjalnych środków². Beneficjanci otrzymali z tego 972 mln, czyli 8,6%, a do końca stycznia 2006 r. ten udział zwiększył się do ponad 10%. Natomiast na Dolny Śląsk przekazano tylko 4,76% dostępnych środków, co sytuowało go na ostatnim miejscu w kraju (patrz rys. 1). Stanowi to zagrożenie dla wykorzystania całej dostępnej kwoty i możliwość przekazania jej części do innych województw.

² „Rzeczpospolita” z 8 marca 2006.

Rys. 1. Środki przekazane do województw ze zintegrowanego programu operacyjnego rozwoju regionalnego (w % możliwych do wykorzystania)

Źródło: „Gazeta Wyborcza” z 8 marca 2006.

Z wyjątkiem priorytetu II – zasoby ludzkie oraz działania 3.4 – mikroprzedsiębiorstwa w ramach priorytetu III prawdopodobnie nie będzie w 2006 r. przeprowadzany dalszy nabór wniosków. To, czy faktycznie wykorzystane zostaną wszystkie dostępne środki, zależy od efektywności podpisywania dalszych umów o dofinansowanie prawdopodobnej realizacji projektów oraz poprawności i terminowości składania wniosku o refundację. O tym, czy istotnie tak przebiegnie ten proces, można będzie przekonać się dopiero po zakończeniu realizacji projektów, na co beneficjanci mają czas do połowy 2008 roku.

Środki unijne w ramach sześciu sektorowych programów operacyjnych rozdzielane są centralnie przez odpowiednie ministerstwa na podstawie wniosków tzw. beneficjentów końcowych. Szczególne znaczenie dla rozwoju regionu ma SPO „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” oraz SPO „Rozwój zasobów ludzkich”. W ramach pierwszego z nich wsparcie otrzymały trzy projekty inwestycyjne z Dolnego Śląska, tj. Noworudecki Park Inwestycyjny, budowa Inkubatora – Centrum Technologii oraz Park Technologiczny w Szczawnie Zdroju i Wałbrzychu [*Wstępny projekt...* 2006, s. 36]. Dla rozwoju inwestycji przedsiębiorstw pewne znaczenie ma także dofinansowanie w kwocie 28 mln zł instytucji kredytujących,

tj. Dolnośląskiego Funduszu Gospodarczego, Funduszu Poręczeń Kredytowych w Jeleniej Górze i Funduszu Regionu Wałbrzyskiego. Celem drugiego z wymienionych programów jest „budowa otwartego, opartego na wiedzy społeczeństwa poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zasobów ludzkich w drodze kształcenia, szkolenia i pracy” [*Fundusze Unii...* 2005, s. 36]. Z Europejskiego Funduszu Społecznego dofinansowanych zostało w tym celu 127 umów z Dolnego Śląska na łączną kwotę prawie 91 mln zł.

Za Sektorowy Program Operacyjny „Transport” odpowiedzialne jest Ministerstwo Transportu i Budownictwa, które zaakceptowało 7 wniosków z województwa dolnośląskiego. Pięć z nich pochodzi z gminy Wrocław, w tym budowa obwodnicy śródmiejskiej, na który to projekt otrzymano prawie 40 mln zł [*Wstępny projekt...* 2006, s. 84-85].

Kolejny program, tj. Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”, ma służyć poprawie konkurencyjności gospodarki rolno-spożywczej oraz zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich. Z Dolnego Śląska zgłoszono 2342 wnioski, a podpisano 904 umowy na kwotę prawie 122 mln zł, w tym najwięcej związanych z działaniem „Ułatwienia startu młodym rolnikom” (według stanu na 30 listopada 2005 r.).

Jeśli chodzi o pomoc z Funduszu Spójności, to wynosi ona 952,5 mln euro, a łącznie z 75% udziałem własnym jest to 1,27 mld euro [*Wstępny projekt...* 2006, s. 78-80]. W ramach tych środków planuje się m.in. realizację:

- drugiej fazy rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej we Wrocławiu,
- pierwszego etapu karkonoskiego systemu wodociągów i kanalizacji,
- programu ochrony wód zlewni Ślęzy i Oławy,
- uporządkowania gospodarki ściekowej w zlewni wód Baryczy, Kaczawy i Czerwonej Wody,
- kompletnego rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej w Kamiennej Górze.

Sektorowy Program Operacyjny „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb” ma na celu, jak wynika z nazwy, podniesienie konkurencyjności rybołówstwa i przetwórstwa rybnego oraz racjonalną gospodarkę zasobami wód. Jak dotychczas, nie wzbudził on większego zainteresowania na Dolnym Śląsku. Złożono dziewięć wniosków, z których tylko jeden zakończył się podpisaniem umowy na kwotę prawie 325 tys. zł.

Środki funduszy strukturalnych są również wydatkowane w ramach tzw. inicjatyw wspólnotowych. Zasady ich wykorzystania zawarte są w dokumencie „Wspólnotowe ramy wsparcia”, który jest zatwierdzany przez Komisję Europejską po konsultacjach z krajami członkowskimi [*Wstępny projekt...* 2006, s. 86].

Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL jest finansowana z EFS i służy tworzeniu nowych i lepszych miejsc pracy i równego dostępu do nich. Pod względem liczby wniosków przyjętych do realizacji województwo dolnośląskie zajmuje drugie miejsce w kraju. W sumie jest to dziesięć wniosków, wspieranych kwotą ok 57 mln zł.

Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG obejmuje dwa programy: INTERREG IIIA Wolny Kraj Związkowy Saksonia-Rzeczpospolita Polska (Województwo Dolnośląskie) oraz INTERREG IIIA Czechy-Polska. Celem tych programów jest wspieranie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społeczno-kulturowego na pograniczu dolnośląsko-saksońskim i polsko-czeskim. W okresie 2004-2006 Dolny Śląsk w ramach pierwszego z nich otrzymał z EFRR 26,6 mln euro. Do tej pory zgłoszono 67 wniosków, najwięcej z zakresu infrastruktury komunikacyjnej, służby zdrowia, sportu, dydaktyki i pomocy społecznej. W drugim programie po stronie polskiej uczestniczą cztery podregiony (NUTS III) tj. jeleniogórsko-wałbrzyski, opolski, rybnicko-jastrzębski i bielsko-bialski. Przeznaczono dla nich 18 mln euro z EFRR. Dolny Śląsk zgłosił 14 projektów wspierających rozwój infrastruktury transgranicznej, ochrony środowiska, ochrony przeciwpowodziowej i turystyki, które uzyskały dofinansowanie w wysokości 15 mln zł. W okresie 2004-2008 Dolny Śląsk, tak jak inne regiony Polski, może korzystać także ze środków finansowych „Mechanizmu finansowego europejskiego obszaru gospodarczego” oraz „Norweskiego mechanizmu finansowego”. Pochodzą one z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu, które w zamian za korzystanie ze swobód wspólnego rynku wspierają najbiedniejsze kraje unijne [*Fundusze Unii...* 2005, s. 60-61]. Polska z tego źródła otrzyma 533,51 mln euro, które w równych, rocznych ratach będzie mogła wykorzystać na podobne cele, jak współfinansowane z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności do 2008 roku.

4. Bariery i nieprawidłowości w wykorzystaniu środków pomocowych

Główny zarzut stawiany przez ubiegających się o dotacje to bardzo przewlekła i skomplikowana procedura ich przyznawania. Zbyt długi czas rozpatrywania wniosków wynika z wieloetapowego oceniania przez różne gremia i niedotrzymywania obowiązujących terminów podejmowania decyzji.

Formularze dokumentów są zbyt szczegółowe i niejasne, a ich liczba zbyt duża. Przepisy i wytyczne dotyczące umów są nieprecyzyjne, zbyt późno wydawane i często zmieniane. Nieistotne drobne pomyłki lub braki formalne dyskredytują wnioski. Nawet poprawne, tzn. zgodne z instrukcją, jego wypełnienie nie gwarantuje, że wniosek zostanie uznany za formalnie poprawny. Nie istnieje możliwość odwołania się do instancji wyższej, nawet jeśli decyzja jest ewidentnie niesłuszna. O dowolności decyzji urzędników świadczy to, że projekty, które otrzymały wysoką liczbę punktów od komisji ekspertów, były odrzucane na rzecz znacznie gorzej punktowanych³.

³ Sytuacja taka miała miejsce m.in. w przypadku projektu zgłoszonego przez Akademię Ekonomiczną we Wrocławiu o współfinansowanie z funduszu Equal. Uzyskał on 86 punktów na 100 moż-

Niezwykłe uciążliwe są procedury składania sprawozdań podczas realizacji inwestycji, a czas oczekiwania na wypłaty sięga kilkunastu tygodni. Nie bez winy są także potencjalni beneficjenci, ponieważ składane przez nich wnioski są często błędnie wypełnione i niekompletne. Przyczyną były także opóźnienia w uruchomieniu systemu monitoringu i kontroli SIMIK. Po jego wdrożeniu okazało się, że jego wykorzystanie jest niewielkie, ponieważ urzędnicy przyzwyczaili się do pracy „papierkowej”.

Powszechnie uważa się, że sporo barier wynika z nadmiernej centralizacji całego procesu, co przy zbyt małej liczbie zajmujących się tym kompetentnych urzędników powoduje niewydolność systemu.

Występują także zjawiska patologiczne, a przede wszystkim nieobiektywność przy podziale środków i korupcja. Na przykład faworyzowane były gminy, z których pochodzili członkowie zarządu województwa⁴. Na ekspertów wywierane były naciski, pod wpływem których diametralnie zmieniali decyzje⁵. Przypadki korupcji odnotowano w komisji rozpatrującej wnioski w Agencji Rozwoju Regionalnego we Wrocławiu.

Pod wpływem krytyki przebiegu procesu alokacji i zagrożenia, że środki pomocowe nie zostaną w pełni wykorzystane, na co wskazywał nawet premier Wielkiej Brytanii Tony Blair podczas negocjacji budżetu UE, rząd postanowił dokonać uproszczeń w całym systemie. Przede wszystkim postanowiono wyłączyć z procedury przetargów publicznych wnioski o wartości do 60 tys. euro, co powinno wpływać korzystnie na czas ich realizacji. Nie wiadomo jednak, czy nie zwiększy to skali korupcji związanej z przetargami, ponieważ niezadowoleni z ich przebiegu nie będą mogli odwołać się do sądu.

Ma ulec zmniejszeniu liczba wymaganych dokumentów, skrócony czas ich oceny oraz wypłaty pieniędzy po przedstawieniu faktur. Sprawozdania z realizacji inwestycji mają być składane nie częściej niż raz na pół roku. Zobiektywizowane i uproszczone mają być kryteria oceny merytorycznej i uelastycznione kryteria oceny formalnej. Ocena wniosków ma być zdecentralizowana i prowadzona w trybie ciągłym przez Polską Agencję Rozwoju Regionalnego w województwach. Zlikwidowane mają zostać komitety sterujące i komisje ekspertów na rzecz płatnych, fachowych konsultantów.

Można się jednak obawiać, że wdrożenie tych propozycji będzie się przeciągało w czasie, a urzędnicy przyzwyczajeni do biurokracji będą je utrudniali. Dlatego powodzenie programu będzie wymagało dużej determinacji i współdziałania wszystkich partnerów społecznych, władz administracyjnych, samorządowych, przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych. Klęska programu oznacza-

liwych i został odrzucony, ponieważ za pierwszym razem błędnie uznano, że nie nadaje się do refundacji, a po przyznaniu się do błędu orzeciono, że jest za mało spójny z programem Equal.

⁴ Dziennikarze sprawdzili, że ani jeden wniosek ze Zgorzelca, skąd pochodzi wicemarszałek województwa dolnośląskiego, w którego gestii są fundusze unijne, nie został odrzucony.

⁵ Dotyczyło to tego samego wicemarszałka.

łaby nie tylko kompromitację instytucji państwowych i samorządowych, ale także przyniosłaby daleko idące negatywne konsekwencje w postaci opóźnienia rozwoju i zwiększenia dysproporcji gospodarczych i społeczno-kulturowych istniejących pomiędzy nowymi a pozostałymi krajami Unii Europejskiej.

Literatura

- Fundusze Unii Europejskiej dostępne na Dolnym Śląsku. Przewodnik dla potencjalnych beneficjentów*, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wrocław 2005.
- Przygotowanie Dolnego Śląska do absorpcji funduszy strukturalnych*, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (29 stycznia) 2006 (maszynopis).
- Wstępny projekt zintegrowanego programu wojewódzkiego (ZPW) na lata 2007-2013 oraz regionalnego programu operacyjnego (RPO) dla województwa dolnośląskiego na latach 2007-2013*, Urząd Marszałkowski we Wrocławiu, 16 stycznia 2006.

THE USE OF EU STRUCTURAL POLICY FUNDS IN LOWER SILESIA IN THE FIRST PROGRAMMING PERIOD

Summary

In the period 2004-2006 Lower Silesia was taking advantage of the finances of the European Community within the confines of preaccession aid. Then the region became the member of this organization. The first group created mainly the funds PHARE, ISPA, SAPARD and so called the Initiatives of European Community (Equal, Interreg). They had to strengthen a balanced development of region but because of their relatively small dimension they didn't bring about significant effects.